

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opravišstvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši

V resnici na delo!

(Z Notranjskega.)

IV.

Dozdaj omenjali smo le splošne točke!

V drugem, ožjem delu preiti je na posebne razmere, potrebe in koristi stanov, krajev, okrajev, žup in dalje noter v zadnjo vas po mogočosti. Modruje naj se in preudarja, na kakšen način bi se ta, na kakšen on kraj laglje opomogel in povzdignil v blagostanji. Ta kraj je pripraven za obrt, in kakšno obrt. Za katero obrt je pripravna lega in vegetacija itd.? V teh krajih je mogoče uspešno podpreti, oživiti kupčijo in zopet tam kaj družega, za kar so primerni dotični faktorji. Na to stran skrbite za predruženje poljedelstva, povzdigo živinoreje, na to za trto, sadje itd.

Rojaci! iz taci in jednaci tvarin formulirajo naj se pri predposvetovanji gotova, odločna in umevna vprašanja. Ta vprašanja izdajo naj se primerno pojasnena po časnikih in v posebnej knjižici mej ljudi; razširjujejo naj se v vse kroge kolikor le mogoče.

Zdaj po zimi, ko se v narodnih krogih često družimo, vzemimo jih po vrsti na kritično, skušeno rešeto, govorimo, poslušajmo in presiplujmo ter zbirajmo mej umnimi in skušenimi osnutki. Probujati zanimanje, osnovati pogovore bodi naloga in dolžnost vsacemu zavedencu; zmožnejši zbirajte blago, pošiljajte ga centralnemu provizornemu odboru, ki bi moral skupljati in uredovati, ali razpravljajte to javno po časnikih.

Ko bi se stvar kolikor mogoče do dobrega preresetala in izčistila, sestavi naj se iz nje občaslovenski program. Ta naj se pa predloži

pomnoženemu občnemu zboru v pretres in sankcijo. Ta zbor bi imel jako važen posel: Treba bi bilo stalnega glavnega odbora, deželnih odborov, podoborov, podružnic, pred vsem pa nerazrušljive organizacije, brezpogojne discipline iz središča noter v zadnjo vas.

Po našej misli ustanoviti bi se morala nekaka sveta slovenska družba za razširjenje slovenske ideje, branitev slovenstva, podpiranje domačega duševnega in materialnega napredka — z malimi doneski — kateri naj bi se naj prej obrnili za „Slovenski dom“.

Vsak, kdor s ponosom in zavedno izreka, da je Slovenec, delati bi moral z besedo, pesom ali kakor bodi zavezan s častno besedo, za „slovensko bratovščino!“

Kaj bi koristila, na kako stopnjo privedla narod ta družba, če bi jej znali skupno napraviti pametnih in poštenih pravil? In v prvi vrsti je tukaj in pri razširjanji v to poklicana naša častita národna duhovščina naši učitelji, narodni županje, potem posamezni. Vsak zobec vsacega najmanjšega kolesca bi se moral lepo, složno in koristno ujemati v splošnji prid drazega naroda našega! Niti vasic bi ne smelo biti brez dejanskih narodnih delavcev in udov svetelj ligi!

Nič kaj zadovoljen končam ta spis, kajti vem, kako imenitna in kako ogromna je ta le tvarina in kako slaba in omejena je moč jednega človeka v primeri ž njo. Domoljubje je gotovo čisto in volja močna! Zato pa je treba hitrega, skupnega zanimanja in odločnega dela. Nikomur naj se ne očita z višjega stola; „le čevlje sodi naj kopitar“, kajti vsak ud naroda je dolžan in poklican po svoji moči javno delavati! Naj se nikar porogljivo v la-

stnej letargiji ne govoriči: „to so iluzije, po-božne želje, to je vse uže kaj starega“ itd. Dobro! principijelno smo vsi prepričani, da nam je neizogibljivo treba vsestranskega pre-rojenja, torej pokličite vi, ki ste prvi pokli-cani in izvoljeni, narod na delo, na istinito, uspešno in blagosno delo! Dorán.

Iz kranjskega deželnega zbora.

XI. seja 20. oktobra 1881.

(Dalje.)

Dr. Zarnik: Gospôda slavna! Jaz bi ne govoril v denašnji debati, da nissem čital v poročilu večine dva stavka, katerih ne moremo, ne smemo prezreti. (Govornik zdaj prečita ona dva stavka, katera smo iz poročila večine uže prej priobčili.) Gospôda, nissem se mogel do-sta načuditi napadom vašim na centralno vlado in reči moram, kolikor besedij, toliko neresnice. Kot prijateljem te vlade treba nam je spregovoriti nekoliko besedij v obrambo. Gospodje zdanje illegalne večine sede denes samo vsled hiper-objektivnosti ministerstva Taaffejevega v zboru, kajti njega vlada bi denes lahko imela drugo, narodno večino. Naj se razpusti zdanji zbor, ne vrne se vas več ko najmanjst, druge pro-store pa bodo zaseli, kakor je to tudi popol-nem naravno, narodni poslanci.

Da bi bil minister grof Taaffe razpustil zdanji deželni zbor, potem bi bila vlada tudi zvedela misli dežele o vprašanjih, kako je v okom priti dvojnej upravi. Naj bi bil minister Taaffe le pihnil, in razletela bi se bila zdanja večina in to brez vsacega vladnega pritiska. Ne trebalo bi siliti in komandirati, c. kr. urad-niki bi šli vsi na volišče, čisto mirno in na-ravno, vlada bi bila lahko križem roke držala,

Listek.

F a u s t.

(Spisal Ivan Turgenev, preložil M. Malovrh.)

Entbehren sollst du, sollst entbehren.

Faust, I. Theil.

Četrto pismo.

(Dalje.)

Prijmkov in Nemec sta se mi bližala.

— Ali je vroče, začne Prijmkov, — da prav soparno je. Toda, kje je moja žena?

— Zdi se mi, da je v hišo odšla, — mu odgovorim.

— Menda bi čas bil večerjati — na-daljuje on. Kar je res, je res, čitati znate lepo, — toda malo bolj počasno morate drugič.

— Ali se je Vašej ženi dopal „Faust“?

— Brez dvojbe — reče Prijmkov.

— Gotovo — pritrdi Nemec.

Odšli smo v hišo.

— Kje je moja žena? — vpraša Prijm-kov služkinjo, ki je ravno mimo šla.

— Gospa je v svojej spalnici.

Prijmkov šel je, da vidi Vero.

Jaz in Schimmel ostaneva sama. Starec vzdignil je oči k nebu.

— Koliko zvezd! — pomrma in si ne koliko tobaka v nos stlači. — A vse te zvezde so zopet posebni svetovi! — pri tem nabasal si je nos znova.

Nij se mi zdelo potrebno odgovarjati, in tako gledal sem molče v nebo. Potajna sumnja me je mučila ... Videlo se mi je, da zvezde malo preozbiljno na nas gledajo.

Nekoliko trenutkov potem vrne se Prijm-kov in naju pozove v dvorano.

Kmalu za njim prišla je Vera. Seli smo za mizo.

Radovedno zrl sem v Vero.

— Ali nič ne vidite?

Rekel sem, da se mi nekoliko izpre-menjena zdi, a da družega nič ne vidim.

— Ali nijma od jokanja rudečih očíj?

Jaz sem omolknil.

— Pomislite si to: ko sem v njeno sobo vstopil, našel sem jo jokajočo. Kaj tacega uže dolgo nij bilo! Ali veste, kedaj je zadnjikrat jokala? Tedaj, ko smo našo malo Sašo izgubili. To ste Vi s svojim „Faustom“ zakrivali, — pridoda s smehom.

— Torej pritrdite — rekel sem obrnivši se k Veri — da sem istino govoril, ko sem ...

— Tega se nissem nadejala — mi seže v besedo. Bog zna, ali ste prav ravnali? Morda mi je majka ravno zavoljo tega branila čitati takšne knjige, ker je znala, da ...

Vera utihne.

— Kaj je znala? povprašam radovedno.

— Izrecite samo!

— Nij treba!

— Ali kako sem i mogla plakati. Toda prilika bode še, da o tem govorimo; nissem vsega umela.

— Zakaj me nijste takoj vprašali?

— Umela sem značenje besedij in smisel, ali ...

bila bi izvoljena večina poslancev deželnega zbora narodnih. (Živio! dobro! mej poslanci in poslušalci!) Tedaj je čudo nad čudom, da se tako umetno in goljufno napravljena večina, na katerej vratih je vsako uro zapisano: „Mene, tekel, upharsin!“, upa tako nesramno in neopravičeno napadati vlado Taaffejevo. (Klici: Istina! Dobro. Dobro.)

Gospôda, zdaj bode vsaj vlada vedela, kolike vrednosti je poročilo večine in ali je res izraz kranjskega prebivalstva. Gospode one strani je pač mikalo, nasledovati dr. Koppa, kateri je v dolenje-avstrijskem deželnem zboru predlagal nezaupico vladi: ali od Dunaja do Ljubljane je jako daleč! Tega niso gospodje one strani premislili! Poročilo vaše večine je torej mlitavo, natolcuje vlado Taaffejevo, da pospešuje desorganizem države in hoče le da bi se mej vrstami brala odločna nezaupnica ministerstvu. Nu, poglejmo tedaj, kar večina vladi strašnega očita. Tira li res, kakor gospodje nasprotne strani trdijo, zdanja vlada Avstrijo v propad?

Prejšnja vlada je z njo politiko popolnem odgospodarila in zaradi tega so spoznali na najvišjem mestu, kot „höhere staatsnoth“ da se uvede zdanji zistem pomirljivosti. Ta današnja vlada jako trdno stoji, to je naročito zjavil minister Taaffe, kateri ima posebno prepričalno moč, interwiewerju žurnalistu „Berliner Tagblatt“, kateremu je rekel, da on nij čisto nič vezan na ministerski stol, da on ne glede na desno ne na levo bode vodil ministerstvo toliko časa, dokler bode Nj. veličanstvo presvitli cesar imel do njega zaupanje, kakor do zdaj. Če pa vprašamo, kaj je grof Taaffe tako strašnega storil, da mu večina danes predbaciva, da vlada razdira tako rekoč državni organizem, moramo se spominati, da je minister Taaffe v državnem zboru slovesno izjavil, da ne pusti Nemcev pritiskati na steno, Slovanov pa tudi ne. Takrat so Nemci zavrišili proti Taaffeju: „Anathema sit!“, proč z ministerstvom, katero hoče tudi za Slovane ravnopravnost uvesti. Grof Taaffe je še jako malo izvršil svojega programa pri nas Slovenecih skoro nič in vender vse nemštvo vpije, da je zatirano. Nu, temu se nij čuditi, kdor pozna Nemce. Slavni zgodovinar Palacky je rekel, da Nemci so taki, da rajši ko da bi delili s Slovanom ravnopravnost in svobodo, rajši so sami pod absolutističnim despotizmom. Te besede slavnega češkega zgodovinarja veljajo še danes popolnem; nič hudega, nego le

predobro se Nemcem godi v Avstriji in vender kričijo v jedno mer, da jih ministerstvo Taaffejevo na steno pritiska. Dan na dan trdijo njih žurnali, koliko protekcije in koncesij daje vlada Čehom in Slovencem. Poglejmo pa, koliko je na tem kriku resnice. Naši protivniki trde, da Taaffejeva vlada desorganizira Avstrijo, torej vprašamo, kaj je pa storila. Ali je ministerstvo Taaffejevo pripomoglo češkej kroni k historično opravičenej starej slavi in svetlobi, ali je morebiti osnovalo združeno Slovenijo. Se je li kot mala koncesija slovenskemu prebivalstvu na Štajarskem, katero šteje toliko duš, kakor na Kranjskem, nad 400.000 osnoval posebni namestniški oddelek, kakeršnega imajo uže delj časa tirolski Italijani v Trijentu. Nič od tega! Desorganiziralo je po mnenji zdanje naše deželnozbodne večine, ministerstvo Herbst, Giskra in Hasner, katero je uvelo poljski jezik v vse šole in urade v poljskih deželah Avstrije. Takrat ste vi, gospoda nasprotne strani, molčali o tej naredbi, zato ker jo je izvelo ministerstvo, ki je bilo vaše krvi, a molčali smo tudi mi, ker smo ravnopravnost našim slovanskim bratom prav srčno privoščili.

Zdanje ministerstvo Taaffejevo pa še ravnopravnosti izvrševati niti nij poskusilo. Izdalo je neko „sprachverordnung“ za Češko in Moravsko, katero je jako živo zagovarjal največji germanizator Slovencev dr. Stremayr. In kaj je ta „sprachverordnung“? Nič drugega nego zbirka starih, uže davno izdanih in še veljavnih ukazov, niti senca istih pravic, katere je užival češki narod uže davno pred bitko na Belej gori. Ali Nemcem bilo je uže to preveč. Precej so začeli uganjati tako imenovani „beunruhigungsschwindel“. Naročavali so si iz vseh kotov Češke in Moravske telegrame o sklepih občinskih in društvenih, ki so svetu oznanjali, da je nemško ljudstvo zaradi jezikovne naredbe razburjeno.

Govori se od strani naših nemških nasprotnikov, da nam je ministerstvo Taaffejevo dalo Bog zna kakšne koncesije, kar se tiče osebnosti. Jaz ne bodem specijalno razmotraval to vprašanje, ali reči moram, če kje velja pri naših personalijah Börnejev izrek: „Minister fallen wie die butterbrode“! velja tu; tako je bilo tudi pri možeh uradnikih, kateri so zapustili našo deželo, vsi so prišli na dosti boljša mesta. Tu tedaj nij govoriti o zatiranju, katero so v obilej meri prestali narodni uradniki pod vlado Lasserjevo, katere nas Bog obvaruj, kajti ona nas je bičala s škorpijoni, naše na-

rodne uradnike prestavljala v najslabše kraje kakor v Sučavo, Črnovice i. t. d., tedaj se lahko reče, da Taaffejeva vlada niti senca nij vlade Auersperg-Lasserjeve. Če nam tedaj današnja vlada kaže nekoliko dobre volje, nij povoda, da bi jo krivičili, da širi desorganizacijo. Ta vlada storila je do zdaj še jako malo, a upamo, da bode bolje. A sledimo umetno napravljenim „beunruhigungsschwindeln“ in oglejmo si daljno sceno te igre. Nemški burši, katere dunajski humoristični sicer odločno nemški list „Floh“ zmirorom pod napisom: „Ladislaus Bubus“ smeši, ti nemški burši pretepavajo se na nemških univerzah ali sami mej seboj ali z meščani, in zgodi se vsako leto, da jih tu in tam za nekoliko dni zapro ali pa prenehajo s predavanji. Naščuvani od političnih rovarjev in koristolovcev, začeli so tudi nemški burši po Pragi razsajati in vpiti na večinoma češko praško prebivalstvo: „Verfluchte českische hunde, českische sausprache!“ (Klici: Vesteneck! Vesteneck! Dobro! Dobro!) toliko časa, da je bilo to češkemu prebivalstvu preveč in izvršili so se neredi v Kuchelbadu. To je bila zopet prava era za „beunruhigungsschwindel“, kajti telegrami v nemške liste so švigali, da je bilo veselje in brali smo buljetine take, kakor o bitki pri Solferinu, da bi se bilo moglo misliti, kar na tisoči je mrtvih in ranjenih. In vse je bilo, kakor bi g. Dežman rekel, le „gefunker in schwindel“ kajti sodnijska preiskava je dokazala, da je bila vsa dogodba v Kuchelbadu le navadni tepež v gostilnici, ki nij imel drugega nasledka, kot da je minister Taaffe poslal moža Nemca, kateri nij hotel v važnem času na Češkem službovati, mej Nemce, na Češko pa je poslal obema strankama pravičnega moža za carskega namestnika. Tako se je tedaj izvršil ta od nemških dunajskih listov patronizirani „beunruhigungsschwindel“.

Predbaciva se pa še ministerstvu drug greh in to so baje zelo številne konfiskacije, seveda nemških listov. Pravijo, da Taaffejevo ministerstvo zatira svobodo časopistva. Nu, o tej zadevi smo mi Slovenci strokovnjaki in znamo nekoliko o tem spregovoriti in stvar osvetiti. Mi Slovenci smo doživeli toliko konfiskacij, da je le vztrajnost slovenskih žurnalistov in požrtvovalnost slovenskega naroda rešila naše časnike pogina.

Ko bi hotelo ministerstvo Taaffejevo židovskeje žurnalistiki redoma na rep stopati in bi se konfiscirala „Neue Freie Presse“ le

Tu utihne zopet in se zamisli . . .

V tem trenutku zarjove veter; Vera se vzbudi in stopi k oknu.

— Ali nijsem rekel, da bode slabo vreme? — poveče Prijmkov. — A kaj je tebi, mila moja Verica, da se tako držiš?

Vera ga molče pogleda. V ta mah zablišči v daljini, a nepremično lice Verino sprelati bled odsev bliska.

— Vsega tega kriv je Vaš „Faust“, nadaljuje proti meni Prijmkov. Najbolje bode, ako se koj po večerji vležemo spat. Bode li tako prav, gospod Schimmel?

— Po duševnem užitku potreben in koristen je telesen počitek, — odgovori Schimmel in izprazni čašico likera.

Koj po večerji smo se razšli.

Pri odhodu stisnil sem Veri roko, a ta bila je hladna. Prišedši v svojo sobo nijsem hotel koj spat leči, nego sem skozi okna gledal. Kakor je Prijmkov rekel, nastala je nevihta. Slušal sem, kako veter rjove in dež

pljuska. Gledal sem, kako se je bližnjega sela cerkev, ki je stala tik jezera, pri bliskanju časih pobelila, časih počrnila Toda misli moje hodile so drugod. — Mislil sem na Vero in na to, kar še le tedaj poreče, kadar „Fausta“ sama pročitata. Mislil sem na njene solze. Spominal sem se, kako pazljivo mi je slušala . . .

Nevihta je ponehala. Zvezde jele so zopet bliščeti. Vse je bilo mirno. Neka, meni neznan ptica pela je jedno to isto pesen zdaj z višjim zdaj z nižjim glasom. To jasno petje razlegalo se je čudno po tihej noči. Nikakor se mi nij dalo leči . . .

V jutro drugega dne bil sem prvi v dvorani. Stopil sem pred sliko gospé Eljčeve, ter z neko tajno radostjo rekel: Evo, čital sem tvoje hčeri jedno istih knjig, katere si jej branila. Kar na mah videlo se mi je . . . Gotovo ti je znano, da se gledalcu en façe slikanih podob zdi, da podoba vanj oči upira. Meni se je pa videlo, kakor da me gospa

Eljčeva karajoče gleda. Obrnivši se v stran, stopim k oknu in zapazim Vero Nikolajevno.

S solnčnikom v roci hodila je po vrtu. Hitel sem jo pozdravit.

— Celó noč nijsem mogla očes zatisniti. Glava me še zdaj boli. Hotela sem se malo v jutranjem zraku izprehoditi. Morda potem bo leste neha.

— Pa vender nij tega včerašnjje čitanje zakrivilo? vprašam jaz.

— Kaj bi pa drugega? Takšnih stvari nijsem vajena. V Vašej knjigi so nekatere stvari, ki jih pozabiti ne morem. Od todi mi je menda tudi ogenj v glavi — reče Vera in dene roko na čelo.

— To je divno! vzkliknil sem jaz. Samo bojim se, da Vam ta v bdenji prebita noč in bolezen v glavi ne razpodi volje do čitanja.

— Mislite? odgovori Vera, ter odlomi vejico pri grmu. Bog zna! Meni se vidi, da, ker smo uže na to pot krenili, nij več nazaj

vsako nedeljo, kako javkanje bi nastalo v nemškem Izraelu, kajti naročniki teh listov hote plačan list tudi imeti in niso tako požrtvovalni kakor slovenski narod. Ko bi se pa konfiskacije vršile tako množno kakor pri nas, potem bi bila uže polovica dunajskih nemških židovskih listov prenehala izhajati.

Če pa vprašamo, kdo pa je napravil ali sklenil ta zakon, po katerem se morejo po objektivnem postopanju listi kar tako brevi manu konfiscirati? Nihče drug, gospôda, kakor vi! Ko so poslanci proti objektivnemu postopanju ugovarjali, tedaj vam je prejšnja vlada zatrjevala, da ta stroga nesvobodna postava ne velja za vas, nego samo za Slovence in klerikalce, da se vašemu časopistvu ne bode zgodilo ničesa, takrat ste bili s konfiskacijami zadovoljni. Takrat so se pri nas po državnih pravnih uveličali postni dnevi v žurnalistiki, kajti komaj trikrat na teden je naš dnevnik zagledal beli dan. Takrat smo mi jedli celih šest let grenko juho, zdaj pa njo poskušajte vi, kateri ste si jo sami skuhali, nam nijmate o tej zadevi čisto nič očitati.

Uže prej sem omenil, da je naša vlada premalo energična, kajti ona ne gleda na to, da bi izčistila uradništvo istih elementov, katere je prevzela od prejšnjega zistema. Nemci pravijo: „Oesterreich deutsch oder gar nicht!“ mi in vlada pa trdimo, da mora Avstrija biti ravnopravna, kajti vsak drugačen program jo pahne v propad. (Burno odobravanje.)

Spregovoriti imam še o drugem napadu poročila večine, kateri se naravnost obrača proti deželni vladi in proti osobi visoko spoštovanega g. predsednika deželne vlade kranjske. Reči moram, da se g. deželni prvosednik v vaši žurnalistiki napada na tak surov način, da se mora vsak čuditi, da državno pravdnštvo ne zapleni tako podla napadanja. Jaz, gospôda, ne kličem policije na pomoč, a opomniti je treba, da, ako bi bili slovenski listi pod prejšnjo vlado le stotino tega pisali proti kakemu nižjemu uradniku, poštarju ali biriču, precej bi bili zapali državne oblasti.

Tedaj je moja trditev popolnem opravičena, da je naša vlada premehka, ker pusti nasprotnej žurnalistiki tako nesramno in neopravičeno pisati proti zastopniku Nj. veličanstva cesarja v kranjske deželi, proti deželnemu predsedniku.

Ako pa vprašam, kaj pa je storil naš g. deželni predsednik, da ga list nasprotne stranke tako nesramno napada? Saj je vendar vse

pri starem, pri deželni vladi poslujejo isti uradniki, kateri so bili prej, in za narodno stvar se je jako malo zgodilo.

Jedini greh našega velečastitega gosp. deželnega predsednika, pri naših nasprotnikih je ta, da je on sin slovenskega naroda in da on tega nikdar ne zatajuje. Tedaj jedino le to je vzrok vaše jezi pri tako lojalnem, mirnem in pravičnem postopanju gosp. načelnika naše vlade, da je sin slovenskega naroda.

Odkar je zdanji g. načelnik deželne vlade kranjske v Idriji slovenskemu občinstvu slovensko govoril, iz istega časa izvira vaš srd. —

Da g. deželni predsednik umeje slovenski jezik, katerega govori 95% kranjskega prebivalstva, katerega pa naši prejšnji predsedniki deželne vlade niso znali, uže to ga dela po mnenji naših nemških nasprotnikov za vzvišeni posel podeljen njemu od Nj. veličanstva cesarja nesposobnega. Gospôda, mi in z nami ogromna večina ljudstva na Kranjskem smo družega mnenja.

Mi pravimo in pritrjujemo, da ima gosp. deželni predsednik prav, da govori naš slovenski jezik. Saj je njemu uzor naš presviti cesarjevič prestolnik Rudolf, kateri se nij sramoval slovenskega jezika, ampak je sam nagovoril slovenskega poslanca Nabergoja v Trstu slovensko. —

Še drug slučaj hočem navesti kako ve ceniti naš cesarjevič prestolnik Rudolf slovenski jezik. Ko so mu o priliki njegove poroke čestitali nekatere občine slovenske, takrat je čestitanje radostno sprejel in naročil, da se jim ima odgovoriti v slovenskem jeziku in to se je tudi zgodilo.

Tedaj jaz mislim, da nij bilo nikakega povoda, da večina napada vlado Taaffejevo in g. deželnega predsednika. Taaffeju bi se imeli le zahvaliti, da vas je pustil sedeti še na vaših prostorih. (Burno odobravanje od narodnih poslancev in z galerije.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 25. oktobra.

Mnogo se ugiblje po listih, kdo bode prišel na mesto umrlega deželnega namestnika v Moravsko. Nemški listi skušajo za katerega svojih privržencev pridobiti to mesto, a mi se nadejamo, da bode Taaffejevo ministerstvo vendar premislilo, da je v Moravski večina prebivalstva češka, da bode imenoval moža, ki

bode umel češki. „Politik“ meni, da bi izmed vseh kandidatov, ki so se do zdaj imenovali za to mesto, bila še najbolj sposobna baron Gudenau ali pa baron Wittmann.

Vnanje države.

Jutri pride torej italijanski kralj na Dunaj obiskat presvitega našega vladarja. To obiskanje in ugibanje, kaj se bode sklenilo, kake posledice bode to imelo za prihodnost, je zdaj glavni tema nemškemu, italijanskemu, francoskemu in angleškemu listom. Jedini so žurnali le v tem, da to pomeni evropski mir, kar se družih posledic tiče, pa je toliko raznih mislij, kolikor glav, iz katerih so prišle konjektуре. Z italijanskim kraljem Umberto prišla bode tudi njegova soproga kraljica Margerita. — Hrvatski „Pozor“ pa piše o tem shodu: Nu požaliti moramo ona glasila magjarska i njemačka, koja u koraku kralja talijanskoga vide aliancu proti slavenstvu u obće, a napose proti Rusiji. Samo slepa strast i politička kratkovidnost mogu tražiti povoda zlovolji Rusije proti našoj monarkiji. Prošlost novija in starija nesmie se zaboraviti, ona pokazuje, gdje ova monarkija nalazi u slučaju pogibelji pouzdanijih prijatelja. Nevjerujemo, da bi to u Beču tako lahko zaboravili. Davajuc svakomu svoje treba ipak da najprije gledamo vlastito dobro; prijateljstvo Rusije za nas je i puno vriednije i puno nuždnije, nego li Italije. Tko huška monarkiju proti slavenstvu, on je njezin najveći neprijatelj.

V slednjih dnevih pogovarjal se je Gambetta z mnogimi odličnimi možmi in iz teh pogovorov je razviden njegov ministerski program in ta bi bil tak-le: 1. Revizija uprave gledé senata. 2. Reforma sodnijskega stanu. 3. Brambena dolžnost za vse brez izjeme. 4. Država se polasti vseh posestev, ki so v mrtvej roki in katera posedujejo redovniki na nepravičen način. 5. Razširjenje občinskih pravic. 6. Zmanjšanje takih davkov, ki revne razrede najbolj pritiskajo. O odpravi budgeta za bogočastje, o odpravi konkordata in drugih radikalnih zahtevah za zdaj Gambetta ne namerja nobene spremembe.

V Londonu je imela „narodna deželna liga Velikobritanska“ zborovanje. Izgredi se niso izvršili nobeni, a sklenile so se ostre resolucije proti ministerstvu. V prihodnjih dneh se bode sešel kabinet, da se posvetuje o razmerah v Irske.

Domače stvari.

— (Dr. pl. Schreya) postavila je vladna „Laibacher Zeitung“ od 24. oktobra t. l. pod kap, in umila mu glavo s tako mrzlo vodo, da se mu morajo ohladiti možgani, če so tudi razbeljeni kakor žareče železo. „Der Herr Landtagsabgeordnete Dr. von Schrey,“ pričinja oficijalna ta izjava, „hat uns in der Landtags-sitzung vom 19. d. M. die Ehre erwiesen, sich

mogoče. — Pri teh besedah vrgla je odlomljeno vejico v stran.

— Sediva semkaj v hlad — nadaljuje Vera, a zdaj Vas lepo prosim, da, dokler jaz sama ne začnem, ne črhnete . . . o tej knjigi.

Rekla je o „tej knjigi“, kakor da bi se bala „Faustovo“ ime izreči.

Stopila sva v senco in sela.

— Naj bode po Vaši želji, o „Faustu“ nečem več govoriti; toda dopustite mi, da Vam rečem, da ste v mojih očeh srečni in zavidanja vredni.

— Vi me zavirate?

— Da, ker, kakor Vas sedaj poznam, vem, kako boste uživali. Razen Goetheja je še mnogo velicij pesnikov: tu je Shakespeare, Schiller in svobodno smem reči tudi naš Puškin. Ž njim se morate upoznati.

Molče brskala je Vera s svojim solnčnikom po pesku.

E, da si jo, mili mi prijatelj, v tem hipu videl! Bledo, nekoliko utrujeno, v celej

notranjosti razburjeno, a zopet vedro kakor nebo! Dolgo sem govoril, a naposled umolknil, ter se v njo zagledal. Neprestano risala je s solnčnikom po pesku, a koj je vse izbrisala. Na jedenkrat čulo se je tekanje in mala Natalija prihitela je v senco. Vera vzdignila se je brzo, a jaz sem se vrlo začudil, videvši, kako živo in iskreno je svojo hčerko objela. — Malo izza tega pride tudi Prijmkov. Schimmel, to vestno dete s sedmimi glavami, odšel je uže rano, da bi nič ne zamudil.

Odšli smo čaj pit.

Toda jaz sem od pisanja uže utrujen. Čas je, da završim pismo, iz katerega bodeš tudi tako lahko razvidel, da to pismo nijsem bil še duševnih močij umiril. Zdi se mi, da sem ves zmešan. Čudno čuvstvo se me je polastilo. Ne vem, kaj mi je. Neprenehoma vidim malo sobico na vrtu, z golimi zidovi, gorečo svetilnico na mizi, odprtimi vrati, a blizu njih to mlado lice, tako pazljivo slušajoče, ta lahka, bela odeja . . . Zdaj še le vem, zakaj sem jo

hotel nekedaj v zakon vzeti. Pred svojim odhodom v Berlin nijsem ravno tako glup bil, kakor sem do zdaj vedno mislil.

Da, mili mi Simuška, tvojemu prijatelju je čudno pri srci. Ménim, da bode prešlo, pa ako ne mine . . . ej, pa tudi nič ne dé. Vendar sem jako zadovoljen: prvič za tega delj, ker sem večer lepo preživel, a drugič, kdo mi more očitati, da sem to dušo probudil iz spanja? Gospa Elčeva visi na zidu in ne more govoriti. Ne vem, kako je ta čudna žena živela, le toliko znam, da je očetu utekla. Mati jej nij bila zaman laškega rodu. Hotela je svojo hčer ubraniti bede. — Hajdi, da vidimo . . .

Odložiti mi je pero. Misli, kar koli te je volja, samo, da se v svojih listih ne šališ iz mene. Stara sva si prijatelja, oprostiti morava jeden drugemu mnogokaj. Z Bogom!

Tvoj

(Dalje prih.)

P. B.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.